

tíðindablaðið
sosialurin

Telefon 1 18 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirakstjóri: Krisjan Dahl
Bláðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Tørvur á sosial-politiskum orðaskifti

TAD er tørvur á einum sosialpolitiskum orðaskifti í Føroyum. Hetta var ein av niðurstøðunum í sendingini í útvarpinum hóskvöldið um almannaspurningar.

FYRST er at siga, at tað er gleðiligt, at Útvarp Føroya tekur upp slíkt evni til viðgerðar, og at tað verður gjørt sum eitt orðaskifti millum fleiri fólk, ið hava ymsar meiningar um so týðandi spurning sum júst almanna-mál.

SJÁLVSAGT er avmarkað, hvat ein kann fáa burtur úr bert eini slíkari sending og tað veldst so eisini um, hvørji fólk eru við og hvør spyr. Tað fingur lurtararnir so burtur úr, at kvinnur sum menn ynskja eitt meira breitt orðaskifti um sosialpolitiskar spurningar, og tí kunnu vit bert taka undir við, og beinanvegin bjóða lesarum okkara at luta á einum slíkum orðaskifti. Blaðið vil fegin vera karmur um ein dialog av hesum slag.

TAD er als einki at dylja yvir, at hóast Føroyar eru eitt framkomið land í mangar mátar, so liggur nógv á láni á almannaøkinum. Enn restar nógv í, til at vit kunnu siga, at her hjá okkum eru vit væl fyrri við einum tíðarhóskandi sosialpolitikki. Av tí at stýringin og ábyrgdin av slíkum politikki fyrri stóran part hevur verið í Danmark, so megu vit í dag ásanna, at nógvir bólkar í samfelagnum eru aftúrsligldir.

NÚ verður so roynt at fáa í lag eina blokkstuðulsskipan á hesum økinum eisini. T.v.s. at vit føroyingar skulu sjálvir avgera, hvussuleiðis pengarnir, sum koma úr Danmark, skulu nýtast til sosialmál. Harafrat koma vit sjálvir at gjalda meira enn higartil, um so er, at vit ynskja at betra um ta sosialu trygdina í hesum landi.

oddagrein

PARTURIN hjá javnaðarflokkinum, tá tað hevur snúð seg um at fremja sosial framstig her á landi, liggur ikki eftir. Flokkurin gongur eisini nú inn fyrri, at vit skulu hava størri ábyrgd av tí sosiala politikkinum enn higartil. Tað má vera aðalmál okkara, at fleiri og fleiri málseki verða lögð undir føroyska umsiting og ábyrgd — tað er bert her heima vit eru før fyrri at siggja tørv og skeivleikar — og sjálvir kunnu vit best betra um hetta.

Í SENDINGINI í útvarpinum var m.a. nevnt, at okkum tørvar heim og ibúðir til fólk, sum eru undir andveikraverndini. Ein av lutakarunum nevndi, at hesin tørvur hevur leingi verið stóru, og kortini er hann ikki nakaður enn. Tað er tí neyðugt eitt nú á hesum økinum at kenna størri ábyrgd enn higartil.

SAGT var eisini í sendingini, at ætlanin er at stovna eitt sosialpolitiskt felag, sum hevur til endamál at birta uppundir eitt breitt orðaskifti um umrøddu spurningar. Hetta er gott tiltak.

TAD er heilt greitt, at eitt orðaskifti um sosialpolitikk er ikki bert eitt orðaskifti um pensiónir og aðrar veitingar. Uppi í hesum stóra spurningi hoyra eisini ibúðarviðurskifti, arbeiðsaramál, trygd og heilsuviðurskifti o.s.fr.

jamú

Klivar — ein viðmerking

Tað er vandamikið at saga greinina av, tá ein sjálvur situr á henni.

Hetta og mangt annað kom eg at hugsa um, tá ið eg fekk fyrsta nummar av Sosialinum upp í hendi hin 4. jan. 1986.

Har stendur millum annað, at »Margretha« farin av bygdini og stöðan er ring í Nólsoy, víðari stendur: Vit vóna, at »Kapilsund« fer at avreiða aftur í Nólsoy, og til seinast sigur Jóannes við blaðið, at teir eru møgulega áhugaðir at keypa Klivar, men keypa flakavirkið í Nólsoy uttan nakra tryggjað ráveru! At rokna við yvirsiktsfiski frá øðrum, vildi eg hildið var eitt heldur veikt grundarlag at ríkið eitt virki á, men kunnu tit fáa tað at bera til og tryggja arbeiðspláss, sum er í bygdini, er alt í lagi við tí.

Men eitt er vist, tað kom mongum her úti dátt við, at Margretha fór av bygdini, tí sum víður-skiftini eru, er hatta best egnaða skipastødd at av-

reiða fisk til eitt so litið flakavirki, sum tað nú einaferð er.

Víðari eigur Jóannes, at tað eru nógv góð fólk í Nólsoy, sum eisini hava nógvir pengar um hendi, og tað ber til at keypa onnur skip til bygdina.

Kann vera at so er, men at úttala seg soleiðis, hjálpir ikki uppá støðuna, sum hon er, tað skal meira til.

Sjálvandi skal tað vera til tykkara rós, at tit hava skaffað ráveru til virkið, eini 400-500 tons árliga hesi árin virkið hevur koyrt, men arbeiðsfólkið skal so sanniliga eisini hava rós fyrri tað, og sum Jóannes væl veit, hava tey arbeitt nógvá tíð yvir, uttan at hava fingið ella vilja tikið eitt einasta oyra í yvirtíð, bert fyrri at hava virkið koyrandi, og tryggja sitt egna arbeiðspláss, jú sanniliga eiga tey rós uppiborið.

Til seinast sigur Jóannes, at møgulega okkurt stig verður tikið, og at hann ikki timir at seta

pengar í, har aðrir skulu bestemma. Ja — hvat skal man siga um tað!

Sjálvur var undirritaði til fleiri fundir hjá P/f. Klivum, har tú sjálvur sat sum nevndarlimur, hvi bleiv einki stig tikið tá, ella hvi søgdu tit einki, so onkur loysn møgulega kundi verið fingin á teimum trupulleikum, sum tá vóru.

Nei, tonk uppá greinina fyrst, áðrenn byrjað verður at saga.

At enda vil eg ynskja og vóna, at hvør tað enn verður, sum møgulega keypir, og ella fer at reka flakavirkið í Nólsoy, so mugu nólsoyingar standa saman og royna at gera alt fyrri at tryggja, at einasta stóra arbeiðspláss í bygdini verður varðveitt, tí skuldi tað hent, at virkið bleiv læst, vildi tað forkommið einum stórum parti av okkara trivnað og framburði í bygdini.

Gott nýggjár.

Nólsoy hin 5. jan. 1986
Hans Martin Hansen

Hin gamli maðurin og Andreas

Vit kunnu vera samd í einum, og tað er, at Andreas Reinert er á góðari leið, tá hann, við bókini hjá Ernst Hemmingway »Gamli maðurin og havið« sum skrekmynd, ávarar Tummás Arabo, nú albagakriggið um alvinnuna aftur er við at harða millum traðarmenninar vestanfyrri og menningarmenninar eystanfyrri.

Min góði vinur Andreas, tú veit betur, enn tað tú skrivar til Tummás, og eg eri eitt sindur harmur um, at tú, tann dæmliki maður tú er, ikki gevur ærurættin fyrri pionerarbeiðið innan føroysku alvinnuna til teir av forfedrum okkara, sum veruliga engdu og drógu stóra alvinnu upp í ljósmálan.

I ræðslumynd ella semingsroynd tini í Sosialinum 06-01-86, samanber tú stóra fiskin hjá gamla manninum við føroysku alvinnuna.

Millum reglurnar haldi eg meg hóma Tummás Arabo og aðrar sum blóðtyrstar hávar.

Gamla mannin, sum dugdi og sum hevði alla æruna av at hava drigið og bart við risafiskin á borði, samanber tú við Jákup Sverra Joensen,

Kjartan Hoydal og P/F Fiskaaling. (Tú sigur ikki P/F Fiskaaling v/ A. Reinert, leiðara).

Nú má tú halda mær til góðar, at eg haldi teg verða heldur góðan við traðarmenninar á »vestfrontinum«, men sannleikin má eiga hásætið. Eisini í føroyskari alisøgu, Andreas.

Eg haldi, at sannleikin er hesin:

Eingin ivi er um, at alvinnan er stór og burdi havt verið tann stóri fiskurin í langar tíðir.

Gamli maðurin kann einans samanberast við teir sum upprunaliga striddust og engdu uttan slangu í landskassanum, nevniliga: N.J. Mortensen sáli v.f. á Tvøroyri í 1886, Jákup Lützen sáli v.f. úr Tórshavn í 1887, Elit Gotfred sáli úr Vági í 1945, Sigmundur Pedersen sáli úr Tórshavn 1930-1970. Menning Geyti úr Kollafirði 1946 til dags dato.

Teir blóðtyrstu hávarnir haldi eg vera aðrir nevndir og ónevndir menn, sum, í seinri tíðum, eru komnir til stóra fiskin hjá omanfyrinevndu slóðbrótarum, og sum enn einaferð eru við at birta albagakriggið av nýggjum

millum traðarmenn á vestfrontinum og menningarmenn á eystfrontinum.

Annars vil eg ynskja tær Andreasi góða eydnu við semingsstriði tinum og við vón um frið millum frontarnar vestan og eystan.

Eisini vil eg nýta høvið til at ynskja nýútnevnda alistjóranum uttan PORTEFEUILLE Tommy Petersen tillukku við sigrinum yvir nýútnevnda fiskaristjóranum við PORTEFEUILLE Kjartan Hoydal.

Gott nýggjár allir alarar og havbúnaðarmenn.

Knút

Lystiliga prentar

estra

í Gøtu, tlf. 41085

Vit gera hvat vit kunna —
og kunna tað vit gera.